

pismo govori o izvornih in prevedenih dramatskih delih ter primerno zaključuje, da ima slovenska literatura, ako ne originalnih del, ki bi v celini zaslužila popolnega priznanja, vsaj nekaj takih, ki v pojedinostih kažejo zdrave kali.

V zaključnem desetem pismu prikazuje pisatelj na kratko slovenske težuje, ki se tičejo vseslovske in južnoslovske zajednice in zjedinjene Slovenije, kolikor se te težnje javljajo v književnosti, potem o smislu in smeri slovske književnosti, o literarnih društvih in o umetnosti slovski.

Kakor smo že na več mestih omenili, je knjiga napisana simpatično, in vender nepristransko in trezno; omenja se samo ono, kar je spomina vredno. Gradivo je dobro razdeljeno in razvrščeno, vzroki in posledice književnih prikaznij jasno razloženi, vsa knjiga zanimljivo pisana.

Na kraju je pridejanih nekaj pesnij, prevedenih na srbščino, in sicer: 3 Prešernove, 1 Levstikova, 2 Stritarjevi, 2 Gregorčičevi, 2 Aškerčevi, po jedna Josipa Cimpermana, Ivana Jenka, Pagliaruzzi-Krilana, Frana Gestrina in Antona Funtka. — Prevodi so spretni in se gladko čitajo; vender se nam zde nekoliko preveč prosti.

Knjiga je lepo tiskana. Kar jo kazi, je veliko število tiskarskih pogreškov, katerih je velika množina spredaj popravljenih, a ostalo je še vender mnogo nepopravljenih. Na strani 22. čitamo ‚Kapodistrski‘ namesto ‚Koparski‘, na strani 108. ‚poljari‘, kar naj bi pomenjalo ‚polharji‘, t. j. lovci polhov (puh = mysus glis), na strani 117. Sisak v ‚Slavoniji‘ nam, ‚Hrvatski‘.

Gospodu pisatelju pa izrekamo vso zaslužno zahvalo, da se je odločil prikazati srbskemu občinstvu književne prilike slovske, in vso pohvalo za uspelo delo. Slovencem pa, ki so vešči srbskemu jeziku in se žele poučiti v glavnih potezah o literarni zgodovini svojega naroda, priporočamo, da sežejo po tej knjigi.

R. P.

Delo. List za nauku, književnost i društveni život. Godina druga. Urednik dr. M. Gj. Milovanović. Beograd.

Tega izvrstno urejevanega lista izhaja vsaki mesec po jeden zvezek povprečno 170 str. velike osmerke. Razen pesnij, povestij prinaša tudi znanstvene članke iz najrazličnejših strok, n. pr. iz higijene, etnografije, geografije, prirodnih naukov itd. Potopisi se menjavajo s sestavki umetniške in kulturnozgodovinske vsebine. Posebno pa se odlikuje list z negovanjem državnih in socijalnih ved, katere so pri nas povsem zanemarjene. Izmed znamenitejših razprav v letošnjem tečaju omenjamo: dra. Mih. Vujića ekonomsko-politično študijo ‚Križanićeva politika‘; urednikov spis ‚Srbi in Hrvati‘, ki bode izšel posebej tiskan v drugem izdanju s predgovorom, ki se ozira na Obzorovo oceno te študije; Ignjata Dimića študijo iz narodne tehnologije: Bosanski sahtijan (Bosniakenleder) i. dr. List se odlikuje tudi po obširnih ocenah znamenitih knjig in po bogatem listku, ki se vestno ozira tudi na slovstva sosednih narodov bolgarskega, hrvaškega in slovskega. Zadnji zvezek za mesec avgust ima to-le vsebino: Pesni: Milorada Mitrovića ‚Poljubac‘, Sokoljanina ‚Mesecu‘, Junijevo ‚Pesimisti‘. Povesti: S. Matavulja ‚Frontaševa ljubav‘, nadaljevanje Vukićevićeve ‚Priče o Simi Stupici i selu Vračima‘ ter K. Novičevićeve prevod Jules-Lemaitrove priče ‚Najstarija‘.

Urednik objavlja narodno ekonomsko študijo ‚Naši trgovinski ugovori‘ in predgovor drugemu izdanju razprave ‚Srbi i Hrvati‘. V. N. piše: ‚Karakterne crte bitaka staroga doba‘. Prof. Tih. Gjorgjević potopisno beležko ‚Blažovo‘. Dimić priobčuje konec že imenovane razprave o bosenskem safijanu. S. S. Pavlović ‚Jedan priložak za biografiju pok. dr. Josipa Pančića. V društveni kroniki je govor I.) o kongresu nemagjarskih narodnosti u Ugarskoj, II.) o megjunarodni parlamentarni konferenciji za mir in III.) Jedan plemeniti zadatak za našu žensku inteligenciju; v tem članku pozivlje dr. Laza M. D. in

teligencijo žensko, da vpliva na kmetiške ženske, da v interesu svojega zdravja in zdravja svoje dece po porodu ostanejo primeren čas v postelji. Ženske na selu od stida takoj po porodu vstanejo, a to je vzrok, da narod kržljavi. — Jako zanimiv je pregled bolgarskih književnih listov, ki ga je sestavil Svet. V ‚kritiki in bibliografiji‘ se ocenjajo mnoge knjige. V ‚beležkah‘ je govora o društvih, književnosti, novinarstvu, različnostih. Slovencev se tičejo beležke o slov. angleški gramatiki Petra Jos. Jerama, in o ‚Dom in Svetu‘. — »Delo« je vsega priporočila vredno. R. P.

Vtiski z narodopisne razstave češkoslovarske. V deželni jubilejni razstavi v Pragi l. 1891. je stala skromna »česká chalupa« (koča). Bila je v zavetju za drugimi večjimi in lepšimi poslopji; vendar ni bila zapuščena, poiskal jo je vsakdor, kogar zanima narodno življenje, in si je ogledal ondi izložene, z ozirom na narodne posebnosti češkega ljudstva izbrane predmete. Ta »chalupa« stoji tudi v sedanji narodopisni razstavi; to pot so jo porabili za gospodarski oddelek. Postala je nekako slavna: kakor košato drevo iz peške je vzrasla iz te kočice letošnja velika narodopisna razstava češkoslovarska. Povod je dal temu znamenitemu kulturnemu pojavu, s katerim se sedaj izkazuje pred svetom najnaprednejši narod avstro-ogerske domovine, češki pisatelj in ravnatelj vélikega narodnega gledališča, za vedo in umetnost jednako vneti F. A. Šubert. Že julija meseca l. 1891., v najlepših dnevih jubilejne razstave, je pisal Šubert, sklicujoč se na zanimanje, katero je obudila »česká chalupa«, vsem imenitnejšim etnografom češkim in drugim osobam, katerim bi bila stvar pri srcu, ter je predlagal, da bi se takoj začele priprave najprej za veliko narodopisno razstavo, kateri bi bil namen podati svetu in narodu samemu obraz življenja in odnošajev češkega ljudstva na koncu 19. veka in njegovega delovanja in kulturnozgodovinskega razvoja; pokazati bi bilo, v čem se češki narod etnografski razlikuje od drugih vej slovanskega debla in od tujih narodov, skratka; predočiti posebnosti češko-slovarskega plemena; dalje, da bi se osnoval narodopisni muzej in napolnil z najznamenitejšimi predmeti iz razstave; da bi se nabrala zaloga za vednostno obdelovanje v razstavi nakopičenega gradiva in posebej za izdanje obsežnega, dragocenega dela o tem predmetu, in naposled, da bi se ustanovilo narodopisno društvo češkoslovarskega.

Čehi se niso dolgo pomišljali: še tistega meseca julija l. 1891. se je sešel glavni zbor, ki je sprejel Šubertov predlog in sklenil, da se nemudoma začne priprave, in da se ogromno delo kolikor moči kmalu izvrši ter odpre vélika češka narodopisna razstava. Koliko žilavosti, vztrajnosti in samosvesti ima češki narod, to se je pokazalo že v tem, da so sklenili odpreti razstavo že čez dve leti (1893. l.) po jubilejni. In za štiri leta je bila zares gotova. Glavni izvršujoči odbor je sestavil posamezne osrednje akcijske odbore v Pragi, in po vseh čeških pokrajinah in tudi na tujem, kjer prebivajo Čehi v večjem številu, so se ustanovili še posebej krajevni odbori, ki so prirejali krajevne, »regionalne« razstave. Takih manjših razstav je bilo okoli 200; na njih so se izbrali najznamenitejši ali najlepši predmeti za véliko praško razstavo, ki so jo odprli letos 15. maja.

Kako so Čehi rešili svojo nalogo, katero so navdušeno prevzeli na predlog Šubertov? — Dovolj naj se nam, da v naslednjih vrsticah nekoliko izpregovorimo o razdelitvi in osnovi letošnje praške razstave, in da povemo na kratko, kaj nam podaja, kaj je vidni uspeh štiriletnega resnega dela. Sicer bode to suhoparno naštevnanje, vendar se ga lotimo, da se bode tudi iz te skromne črtice spoznala pomenljivost in spretna uprizoritev najnovejšega kulturnega podjetja češkega naroda. Vira sta nam lastno pregledovanje in izvrstno urejeni »Hlavní katalog a průvodce. Druhé vydání.« Ta katalog